

‘Kies met je hart én je hoofd’

Goed nieuws voor leerlingen die nog twijfelen over hun studiekeuze: de inschrijfdatum voor een vervolgopleiding op het mbo is onlangs verschoven van 1 april naar 1 mei. Dat geeft leerlingen extra tijd zich te oriënteren. Maar hoe dóe je dat, in coronatijd? We spreken Mireille Aalfs, contactpersoon beroepskolom vmbo-mbo-hbo bij ROC Midden Nederland. Ze laat zien wat er wél kan (er is online volop materiaal beschikbaar) en heeft helder advies voor decanen, mentoren én ouders die hun leerlingen willen begeleiden bij de studiekeuze.

Mireille Aalfs is contactpersoon beroepskolom vmbo-mbo-hbo aan het ROC Midden Nederland, dat 18 duizend studenten telt, verdeeld over dertien colleges. Ze is met haar twee collega's aanspreekpunt voor ruim zestig toeleverende vmbo-scholen in de regio Utrecht en Amersfoort. Wil je een bezoek brengen met mentoren of leerlingen aan één van de colleges van ROC Midden Nederland, of wil je een mbo-docent uitnodigen voor een workshop, zodat leerlingen ervaren hoe het eraan toe gaat tijdens lessen op het mbo? Dan geldt: bel Mireille of haar collega's!

‘Mijn missie is dat alle jongeren op de juiste plek in het vervolgonderwijs terecht komen’, zegt ze. Normaal gesproken komen het ROC en de vmbo's daarom vaak bij elkaar over de vloer. Vmbo-leerlingen bezoeken open dagen of volgen alvast een keuzevak op het ROC. MBO-docenten geven workshops of voorlichting op vmbo-scholen. Heel populair zijn de activiteiten rond peer support: MBO-studenten bezoeken bijvoorbeeld hun oude vmbo-school om voorlichting te geven over hun studie. ‘We kunnen docenten vragen om een praatje te houden, maar

vaak willen leerlingen gewoon hun leeftijdgenoten zien. Studenten en leerlingen spreken elkaars taal, ze kunnen zich gemakkelijk met elkaar identificeren. Studenten zijn bovendien ervaringsdeskundig – ze vonden het vaak zelf óók lastig om te kiezen. Ze zijn veel meer een rolmodel dan docenten.’

Maar al die open dagen, workshops en voorlichtingsavonden, waarbij vmbo-leerlingen alvast kunnen kennismaken met vervolgopleidingen, zodat ze een bewuste keuze kunnen maken, kunnen niet doorgaan als de scholen grotendeels dicht zijn. Een troost: de aanmelddatum is verschoven van 1 april naar 1 mei.

Ben je blij dat de aanmelddatum verschoven is?

‘Ja. We merken echt dat leerlingen wachten met aanmelden, omdat ze hopen dat ze toch een keer bij ons kunnen komen kijken. We hebben van alles klaar staan en we hopen dat scholen nog open kunnen, maar doordat de aanmelddatum nu is verschoven, hebben de leerlingen in elk geval wat langer de mogelijkheid om zich te oriënteren.’

Omdat zoveel activiteiten niet doorgingen, hebben we ons de afgelopen tijd gericht op de online voorlichting. We hebben webinars opgenomen, er staan PowerPoints online met ingesproken informatie, en ook filmpjes over de opleidingen en locaties. Er is dus al enorm veel online informatie te vinden, dat voorziet gelukkig in een deel van de behoefte.

Inmiddels is het gelukkig ook weer mogelijk om 4e jaars vo-leerlingen in kleine groepen langs te laten komen. Dat is echt fijn, omdat zij aangeven dat ze pas een definitieve studiekeuze kunnen maken als ze de locatie hebben gezien. We hebben van al onze gebouwen wel filmpjes gemaakt en online gezet, maar de sfeer proeven, en ontdekken of je het er fijn vindt en of je je thuisvoelt, dat is lastiger. Ik hoor trouwens ook dat ouders wel eens met hun kind naar onze locaties rijden, om te kijken hoe de route is en hoe het gebouw eruit ziet. Dat geeft in elk geval een indruk.'

Zes jaar geleden heb je naast je werk voor ROC Midden Nederland ook een bedrijf opgezet, Studiek, waar je ouders coacht die hun kind willen begeleiden bij de studiekeuze. Vanwaar die keuze?

'Ik draai hier al lang mee en had binnen het ROC Midden Nederland inmiddels ervaring als docent, studietoetscoach en stagecoördinator. Ik sprak regelmatig eerstejaars studenten die in hun studie echt niet op hun plek waren. Die vertelden dan bijvoorbeeld dat ze maar met een vriendinnetje mee waren gegaan en op basis daarvan een studie hadden gekozen. Ik vond dat echt een gemiste kans. Je wilt toch dat jongeren een studie kiezen waar ze echt op hun plek zijn, en ouders zijn zó belangrijk in dat keuzeprocess. Daarom heb ik mijn doelgroep verbreed. Ik geef webinars en heb een e-boek geschreven, specifiek gericht op ouders. Mijn werk op het ROC Midden Nederland en die individuele trajecten vullen elkaar aan, het versterkt elkaar enorm.'

Waarom is de taak van ouders en docenten zo belangrijk?

'De leerlingen zijn eigenlijk zó jong als ze van het vmbo afkomen. Ze krijgen nu gelukkig LOB, daar ben ik heel blij mee, dat helpt ze om te onderzoeken 'Wie ben ik en wat kan ik, wat vind ik belangrijk, wat motiveert mij – en wat past daar dan bij?' Maar een studie kiezen blijft lastig, ook voor ouders. Er is zoveel mogelijk, ze kunnen kiezen uit honderden opleidingen. Wat past bij je kind?

Onderwijssocioloog Frans Meijers heeft onderzocht dat het bij dat keuzeprocess niet alleen gaat om informatie vergaren, maar vooral ook om het opdoen van ervaringen én, heel belangrijk: vervolgens het gesprek daarover aangaan. Want leerlingen kunnen hun ervaringen nog niet goed met elkaar verbinden, en reflecteren is voor hen ook nog best lastig. Dat is echt een rol voor ouders en docenten. Zij kunnen met de kinderen praten over die ervaringen: wat heb je gezien, wat vond je ervan, waarom? Het gaat erom 'de hersens aan te zetten'. Die gesprekken zijn trouwens ook belangrijk als leerlingen al heel goed weten wat ze willen. Dan is het nog steeds goed om erover te praten en om te checken of hun beeld klopt: wat heb je gedaan, wat heb je gezien, wat weet je van de opleiding?'

Er hangt ook nogal wat vanaf. Het idee is toch dat je met die vervolgstudie een pad kiest 'voor de rest van je leven'.

'Dat is een misverstand. Je maakt een keuze voor de komende paar jaar. Kies dus voor iets dat nú klopt en bij je past. Want je verandert, in de loop van de tijd: je blik wordt breder en daarna maak je weer een nieuwe keuze. Ook beroepen veranderen. Ik verwacht dat leerlingen van deze generatie later korter bij bedrijven blijven werken en dat ze vaker banen naast elkaar zullen hebben. Het is wel vaker gezegd: we leiden ze op voor banen die er nu misschien nog niet zijn. Ze worden wendbaar opgeleid, zodat ze mee kunnen gaan met veranderingen in de maatschappij.

Wat ik trouwens ook veel zie, en wat ik echt schrijnend vind, is dat ouders en docenten er automatisch van uitgaan dat een kind het hoogst haalbare moet gaan doen. Van de havo naar het hbo, bijvoorbeeld. Maar waarom niet naar het mbo, als het een meer praktisch ingestelde leerling is? Op het vwo wordt ervan uitgegaan dat een leerling naar de universiteit gaat, over het hbo wordt niet eens gesproken. Dat vind ik echt een lastig punt. De maatschappij is nu eenmaal zo ingericht, die druk is er, je móet presteren... Dat verander je niet zo snel. Maar ik zou daar graag wat meer bewustwording over zien. Ik probeer dat echt aan ouders mee te geven: kijk wat goed is voor het kind. Laat het kind de keuze maken.'

Maar je wilt kinderen toch ook stimuleren om het beste uit zichzelf halen?

'Natuurlijk, daar ben ik het volop mee eens. Het beste uit jezelf halen: ja. Maar dat het hoogste automatisch het beste is? Nee.'

Wat je graag wilt, is niet altijd de sector waar veel banen zijn. Wat adviseer je LOB-begeleiders en ouders die een leerling willen helpen bij de keuze van een vervolgstudie?

'Het beginpunt is altijd: weten wat je wil, wat je kunt en wat je wilt ontwikkelen. Combineer dat met de vraag waar werkgelegenheid is en kijk op basis van die twee invalshoeken wat een passende vervolgstap is voor de jongere - en vraag dat vooral ook aan de jongere

zelf. Ga er daarbij van uit dat het hoogste niet altijd passend is. Het devies is dus: kies met je hart én je hoofd.

Stimuleer leerlingen en hun ouders om te kijken op websites van mbo's, als het nog niet lukt om langs te komen, want er is online echt al heel veel informatie over opleidingen te vinden. Neem met vragen vooral ook contact op met de mbo's. Als leerlingen twijfelen over hun studiekeuze, kunnen ze bij ons bijvoorbeeld tijdens de online open dag een studiekeuze-speeddate boeken – dan krijgen ze een linkje en kunnen ze een kwartier overleggen met een studiekeuzeadviseur, dat kan prima via Microsoft Teams.'

MEER INFORMATIE

+ **E-magazine van de mbo's in Utrecht**

+ ROC Midden Nederland maakte een speciale pagina voor LOB-begeleiders over het online aanbod: **Hulp bij loopbaanbegeleiding | ROC Midden Nederland, rocmn.nl**

+ Voor ouders die hun kind willen begeleiden bij de studiekeuze is bij Studiek een gratis e-book beschikbaar: **www.studiek.net**